

OTOBİYOGRAFİ

Otobiyografi, bireyin kendisi yani hayatı ile ilgili yazılı olarak bilgi vermesine dayanan bir tekniktir. Otobiyografide amaç; bireyin davranışlarının gerisinde bulunan ihtiyaçları ve tutumları tespit etmektir. Kişinin şimdiki özelliklerinin genel gelişim sürecinin bir parçası olduğunu ve bu özelliklerin genel gelişim süreci içerisindeki geçmiş olaylardan kaynaklandığı sayılması; otobiyografi tekniğinin temelini oluşturur. Genellikle kişi yaşam öyküsünü anlatırken kendince önemli gördüğü özellikleri ve bu özelliklere karşı tutumunu, bunların oluşmasında rol oynayan geçmiş olaylara ve kişilere verdiği önemi yansıtır. Bu da bireyi inceleyen kişiye onun değerleri, beklentiler, ihtiyaçları ve problemleri yani kişilik dinamiği hakkında ipuçları verir. Bireyin başkaları tarafından nasıl görüldüğünden çok, onun kendisini nasıl gördüğünün önemli olduğunu, bireyin davranışlarının onun kendisini ve çevresini algılama biçimini belirlediği görüşünü benimseyen kişiler için otobiyografi uygun bir bireyi tanıma yöntemidir. Bireylere otobiyografi yazdırılırken iki türlü yol takip edilebilir:

- 1) **Kontrolsüz ya da sınırsız otobiyografi:** Bireyin kendisi hakkında her konuda istediğini serbestçe yazabilmesidir.
- 2) **Kontrollü ya da sınırlı otobiyografi:** Bireyin belli bir konu etrafında sözcülemi aile özgeçmiş ve ilgileri hakkında serbestçe yazabilmesidir.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde otobiyografi uygulamasında yazdırılacak konular serbest bırakılabileceği gibi bazen de sınırlandırılabilir. Genel bir kural olarak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde otobiyografi tekniği ile sık sık bilgi toplamak doğru değildir. Çünkü otobiyografi tekniği “sosyal istenirlik” denilen kişinin kendisini olduğu gibi değil de görünmek istediği şekilde göstermek istemesinden çok etkilenen bir teknik olduğundan geçerliliği ve güvenilirliği diğer tekniklere nazaran düşüktür. Arada geçen zaman zarfında öğrencinin benlik kavramında, duygu, düşünce ve tavırlarında hasil olan gelişmeleri tespit etmek için, öğrencinin okula başladığı ilk yıl ile son yıl uygulanması gerekir. Otobiyografi tekniğinden uygulamasında şu hususlara dikkat edilmelidir:

- 1) Otobiyografi yazdırılmadan önce, öğrencinin içtenlikle cevaplar verebileceği bir ortam oluşturulmalı, otobiyografinin amacı, kullanılacağı durumlar açıklanmalı ve toplanan bilgilerin gizli tutulacağı konusunda öğrenciyi güvenci verilmelidir.
- 2) Otobiyografi; amacına uygun bir şekilde yazdırılması ve öğrenciler arasında birliğin sağlanması açısından bir plan doğrultusunda verilmelidir. Bu planda şu konular yer alır:

- Kendinizi nasıl tanımlarsınız? Size göre yeterli ve yetersiz olan yönleriniz nelerdir?
- Hayatınız boyunca etkisi altında kaldığınız olaylar nelerdir?
- Okulda ve evde sizi devamlı tedirgin eden sorunlarınız nelerdir?
- Kişiliğinizi yeterli bulmuyorsanız bundan kimleri sorumlu tutuyorsunuz?
- Ailenizin size nasıl davranmasını istersiniz?
- İlgilendiğiniz konular ve geleceğe ilişkin planlarınız nelerdir?
- Geçmişinizle ilgili neler söyleyebilirsiniz?

- 3) Otobiyografiden açık ve net bilgiler alabilmek için öğrencilerin eline taslak verilmeli ve bu taslak üzerine yazmaları sağlanmalıdır.
- 4) Otobiyografi, kişinin kendisini olduğu gibi değil de görünmek istediği şekilde göstermek istemesinden çok etkilenen bir teknik olduğundan, öğrencilerin birinci tekil şahıs kullanarak ve kendilerine verilen konu başlıklarına bağlı kalarak yazmaları sağlanmalıdır.

a- Nerede doğdunuz? :

b- Eviniz nasıldı ? :

c- Yaşadığınız diğer yerler :

d- Ailenizdeki belirgin özellikler :

e- Ailenizde en çok sevdiğiniz kişiler:

2- Okul yaşamınız :

a- Okulda ilk günkü duygularınız :

b- En çok sevdiğiniz dersler :

c- Sevmediğiniz dersler :

d- En sevdiğiniz arkadaşınız :

e- Sevdiğiniz oyunlar :

f- Okulda en çok hoşunuza giden olaylar:

g- Okulda hiç sevmediğiniz şeyler :

h- Sizce iyi bir öğretmenin özellikleri neler olmalı :

3- Geleceğe ait düşünceleriniz :

a- Okulunuzu bitirince ne yapmayı düşünüyorsunuz ?

b- İş ve meslek konusundaki düşünceleriniz :

c- Gelecekle ilgili düşüncelerinizi olumsuz etkileyen bir olay :

Bunların dışında belirtmek istediğiniz herhangi bir durum var mı?

OTOBİYOGRAFİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ :

Otobiyografinin yorumlanması öğrencinin yaşam öyküsünü yazarken objektif davranamayacağı nedeniyle güçtür. Çünkü, öğrencinin anlatacağı şeyler onun duyguları, düşünceleri gibi öznel yanındır. Kendi istemediği benimsemediği duygularını, davranışlarını olduğu gibi yansıtmaktan kaçınır; daha çok toplumun kabullendiği iyi özellikleri yazmaya çalışır. Otobiyografinin yorumlanmasında dikkat edilecek hususlar:

Otobiyografinin uzunluğu: Otobiyografi yazımı için verilen zaman, yazının uzunluğunu etkileyen önemli bir faktördür. Otobiyografi yazımı için verilen belli bir sürede bazı kimseler diğerlerinden daha uzun otobiyografi yazmışlarsa bu onların yaşantılarını başkalarıyla paylaşmaya istekli olduklarının bir işareti sayılabilir. Ancak uzun yazılan bir otobiyografinin doğruyu her zaman yansıttığı söylenemez. Sürenin çok uzun olmaması gerekmektedir. Bir rehberlik saati belki en uygun zaman olabilir. Kısa bir zaman biriminde kendini anlatma durumunda olan bireyler ilk akıllarına gelenleri yazarlar. İlk akla gelenler ise bireyi en çok meşgul eden sorunlar ya da kendine ilişkin en çok dikkati çeken hususlardır. Kısa zamanda otobiyografi yazan birey, yazdıklarını sansürden geçirme olanağı da bulamadığından daha büyük olasılıkla gerçeği anlatmış olacaktır.

Yazının düzeni: Öğrencinin çeşitli konuları hangi sıra içinde ele aldığı, onun bu konulara verdiği konuları yansıtır. Diğerlerinden daha fazla bilgi verilen alan kişinin üzerinde konuşmak, düşüncelerini paylaşmak istediği bir alan olabildiği gibi, rahatça başkalarına açabileceği, kendisini rahatsız etmeyen ve saklamak gereği duymadığı bir alanda olabilir. Bu nedenle üzerinde hiç durulmayan ya da uzun uzun anlatılan özellikleri ya da olayları dikkatle incelemekte yarar vardır.

Yazının genel havası: Yazı genellikle öğrencinin nasıl bir duygu durumu içinde olduğu, halinden hoşnut olup olmadığı hakkında ipucu verebilir.

Anlatım düzeyi: Öğrencinin anlatım düzeyi, yaşına ve görmüş olduğu eğitim düzeyine göre değişir. Burada dikkat edilmesi gereken husus kişinin otobiyografiyi ne derece ciddiye aldığıdır. Olayları, özenle sıraya koyan, bunları uygun sözcüklerle açıklamaya çalışan bir kimsenin duygu ve düşüncelerini doğru olarak iletmeye çalıştığına, çünkü bunu istediğine hükmedebiliriz. Eğer bir kimse sadece olaylardan bahsediyor, duygularını açıklamıyorsa bu onun ya kendini anlatmaya ihtiyaç duymadığını ya da ihtiyacı olmasına rağmen güvenemediği için açılmadığını gösterir. Bu husus üzerinde durulmalıdır.

Yazıdaki eksiklikler: Bir otobiyografide öğrencinin her şeyi aynı uzunlukta yazması beklenemez, ama hayatında önemli olduğu bilinen olayları atlamış olması, üzerinde durulması gereken bir husustur.

Yazının tutarlılığı: Öğrencinin yazdıkları arasında ne ölçüde bir tutarlık olduğu da araştırılması gereken hususlardan biridir. Bu tutarsızlıklar çok kere bilinç dışıdır. Bu şekildeki yazılar danışmana bireyin iç çatışmalarını incelemede önemli ipuçları olabilir. Bazı öğrenciler danışmanı yanıltmak amacıyla kasıtlı olarak çelişik bilgiler verirler. Bunlar genellikle yüzeysel bilgilerdir ve sadece olguları yansıtır. Aralarındaki çelişkiyi görmek ve danışmanın maksadını anlamak bu bakımdan zor olmaz.

Sınıf öğretmenleri yazdırılan otobiyografileri dikkatle okumalı, gerekli notları almalıdır. Sorunları olan öğrencilerle ayrı ayrı ilgilenilmeli ve öğrencilerin ailesi, ders öğretmenleri ve psikolojik danışmanı ile görüşüp sorunlarına çözüm bulmalarına yardımcı olmalıdır.